

TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 21

Indhold

- **MARK**
- Aktuelt i marken
- Sortsudbytter i vinterbyg
- Sortsudbytter i vinterraps
- **REGLER OG TILSKUD**
- Eftergrøder - betydning af sen såning
- **PRÆCISION**
- Krav om brug af akkrediteret laboratorium ved præcisionslandbrug

MARK

Aktuelt i marken

Af planterådgiver Henrik Otto Clement

Efterafgrøder

Pligtige og målrettede efterafgrøderne skal etableres senest 20. august, hvis du skal undgå kvotetræk og nedsat støtte. Som høsten er gået indtil nu, er der gode muligheder for at det kan nås. Husk at rettidigt etablerede efterafgrøder giver det bedste kvælstofoptag og dermed den bedste økonomi for dig.

Landbrugsstyrelsen har netop meldt ud at de vil øge antallet af kontroller fra 5 % til 10 %, hvilket øger risikoen for at få kontrol. Under regler og tilskud, kan du læse mere om efterafgrøder generelt, og hvordan du undgår underkendelse af dine efterafgrøder, og hvordan du undgår underkendelse af dine efterafgrøder.

MFO-efterafgrøder og MFO-græsudlæg

Det er tilladt at afgræsse, tage slæt og afpudse arealer med græsudlæg. Græsudlægget skal dog fremstå veletableret og opfylde kravene i hele perioden fra høst af hovedafgrøden til destruktionsdatoen.

Det er nyt, at man må afpudse MFO-græsudlægget. Man skal dog sikre sig, at det afpudsede materiale bliver spredt så jævnt, at det ikke skader udlægget.

Vinterraps

Meget vinterraps er allerede etableret/fremspiret, og der kommer mere til i de kommende dage. Det er vigtigt at holde øje med både rapsjordlopper og snegle og være klar til at handle på det, hvis det skulle vise sig at være et problem hos dig.

Vi anbefaler, at du selv har fangbakker stående i dine vinterrapsmarker for at følge udviklingen af rapsjordlopper. Dermed har du direkte viden, om der er behov for at bekæmpe rapsjordloppens larve, som er meget skadevoldende. Hvis du fanger over 25 rapsjordlopper over en 3 ugers periode, skal der rettes en bekæmpelse mod rapsjordloppens

larve, normalt i den første halvdel af oktober.

Udviklingen følges i registreringsnettet, og pt. er der ikke fortaget nogen registreringer for rapsjordlopper og snegle.

Ukrudt

Der er en del af årets rapsmarker, hvor der har været huller i lavninger og andre steder, hvor der er fremspiret et voldsomt græsdække. Disse huller kan du med fordel nedvisne med glyphosat, før der skal etableres en vintersædsmark.

Græs og rodukudt i stub

Har du behov for bekæmpelse af kvik efter høst, så vent med bekæmpelse til kvikken har 3-4 blade og dermed tilstrækkelig bladmasse til at optage og transportere glyphosat ud i rødderne. Kan dette ikke nås vil det som regel være bedre at vente til 1. oktober med behandling og så vårsæd i stedet.

I marker med græsukrudt, der spredes som frø, f.eks. hejre, kan en øverlig strigling fremme fremspiring før græsset bekæmpes.

Sortsudbytter i vinterbyg

Af planterådgiver Henrik Otto Clement

Vinterbyggen er nu høstet og resultatet fra landsforsøgene ligger klar. Sorten Bordeaux er årets topscorer med et udbytte på 108,1 hkg/ha. Bordeaux har også klaret sig bedst i sortsforsøget ved Holstebro.

Sortsblandingen har med hensyn til merudbytte for svampebekæmpelse, klaret sig på middel niveau på udbytte og kun givet 3,2 hkg/ha for svampebekæmpelse på landsniveau. Det kunne tyde på en effekt af sortsblandingen på linje med vinterhvede. I Holstebro har der dog været et merudbytte på niveau med de øvrige sorter på omkring 10 hkg/ha. Resultatet skal dog ses i lyset af, at der er en usikkerhed på 5 hkg/ha.

Har du lyst til at studere resultaterne nærmere så kig på sortinfo.dk. Siden opdateres løbende med øvrige analyser for vinterbyg, men også med de resterende afgrøder. Når alle forsøg i en afgrøde er høstet, bringer vi resultatet her i TILVÆKST.

Tabel 1 Årets resultater fra landsforsøgene. I den kommende tid vil Sortinfo.dk blive opdateret efterhånden som flere analyser bliver udført.

	Kerne-udbytte (fnt)	Kerne-udbytte (hkg/ha)	Kerne-udbytte Holstebro (hkg/ha)	Merudb. for svampebek (hkg/ha)	Hekto-liter vægt (kg/hl)	Rå-protein i tørstof (%)	Leje-sæd (kar. 0-10)	Type (2- eller 6-radet)	Hybrid
LSD*	4	3		5	1	-	-	-	-
Bordeaux	107	108,1	95,2	10,7	72,1	9,8	2,0	2R	
LG Globetrotter	103	104,3	93,0	5,7	71,7	10,2	4,5	2R	
Valerie	100	101,3	92,9	9,8	71,6	10,0	1,5	2R	
Jattoo	104	105,8	92,5	8,6	67,6	10,3	3,5	6R	x
Neptun	100	101,4	92,4	4,5	69,9	10,5	0,5	2R	
SY Galileo	103	104,7	91,9	10,0	67,9	10,5	2,0	6R	x
Blanding,vi-byg2	100	101,5	90,1	3,2	70,4	10,3	0,5	2R	
SY Kingston	102	103,6	89,7	11,0	71,1	10,4	4,0	6R	x
Toreroo	104	105,5	88,2	7,0	67,9	10,6	0,5	6R	x
KWS Wallace	98	99,3	84,5	12,2	69,0	10,5	0,5	6R	
KWS Kosmos	95	96,3	82,5	13,3	68,5	10,6	1,0	6R	
KWS Meridian	97	98,7	79,2	10,6	67,6	10,8	4,5	6R	

Blandingen består af Comeback, Neptun, KWS Tardis og KWS Kosmos

*LSD er den forskel der skal være på værdierne for at der er statistisk forskel på sorterne.

Sortsudbytter i vinterraps

Af planterådgiver Henrik Otto Clement

Årets udbytter i vinterraps er meget ensartet på et relativt højt niveau, set i forhold til 2020, hvor der var meget stor

forskel på udbytterne. Sorterne i tabel 2 er alle med i handlen her i 2022, og de fleste vil nok også være at finde til 2023. Sorten Crocodile er kålbrok resistent og er kommet ud med et acceptabelt udbytte, hvis man ved man har forhøjet risiko for kålbrok.

Tabel 2 Udbytterne er fra Landforsøgende i vinterraps. Kilde: sortinfo.dk

	Frøudb. std.kval. (kg)	Frøudbytte Forholdstal (fht)	Pct. Olie i tørstof - (% af ts)	Lejesæd (kar. 0 - 10)	Type af sort
Halyn	6392	102	50,9	1,3	Hybrid
DK Exsteel	6375	100	51,9	0,6	Hybrid
Hitaly	6305	101	50,7	2,7	Hybrid
Haugustina	6294	100	51,3	1,5	Hybrid
LG Auckland	6276	100	51,2	2,1	Hybrid. Tolerant overfor rapsrødsot
Butterfly	6254	99	51,3	0,5	Linje
LG Aviron	6238	100	50,6	2,3	Hybrid. Tolerant overfor rapsrødsot
Ambassador	6204	99	51	0,5	Hybrid. Tolerant overfor rapsrødsot
PT303	6099	96	52	0,1	Hybrid. Tolerant overfor rapsrødsot
Artemis	6095	97	51,1	1,3	Hybrid. Tolerant overfor rapsrødsot
DK Expansion	6093	97	51,3	1,5	Hybrid
Dinosaur	6092	96	51,4	0,7	Hybrid. Tolerant overfor rapsrødsot
DK Expat	6066	96	51	3,1	Hybrid
V367OL	5949	94	51,6	1,9	Hybrid. L-Linolén, IMI
Aurelia	5923	95	50,6	2,8	Hybrid. Tolerant overfor rapsrødsot
Crocodile	5901	94	50,9	2,5	Hybrid. kålbroktolerant

REGLER OG TILSKUD

Eftergrøder – betydning af sen såning

Af planterådgiver Henrik Otto Clement

Den 20. august er en central dato for efterafgrøderne. Dette er fristen for både rettidig såning af efterafgrøder og høst af dæksæd på MFO-græsudlæg. Det er dog muligt at udskyde både såning og høst af dæksæd over MFO-græsudlæg, men det kræver genindsendelse af Fællesskema eller Efterafgrødeskema og kan desuden medføre enten kvælstofreduktion næste år eller udskudt destruktionsfrist. Samtidig giver anmeldelsen af forsinket såning lempeligere vilkår, hvis du får kontrolbesøg. I det følgende giver vi et overblik over, hvordan du håndterer det, hvis du ikke kan nå at etablere efterafgrøderne senest 20. august, og hvilken betydning det har.

Krav til dækningsgrad afhænger af såtidspunkt

Når du indmelder senere etablering af efterafgrøderne, opnås den fordel, at dækningsgraden i en kontrolsituation nedsættes. Hvor meget, den nedsættes, kan ses i tabel 3. Det betyder, at hvis du f.eks. har sået efterafgrøder d. 26. august, og får besøg af kontrollen d. 27. september, så skal efterafgrøden dække mindst 5 %. I en mark der kontrolleres samme dag, med efterafgrøder sået senest d. 20. august, skal dækningsgraden være mindst 30 %. Du bør derfor melde det ind hvis såningen er forsinket.

Vær opmærksom på, at i de tilfælde, hvor der står at kravet er 0 % dækning i tabel 3, skal der være synlige tegn på etableringen af efterafgrøder, fx i form af udsæd eller fremspiring.

Tabel 3 Oversigt over minimum dækningsgrad afhængig af såtidspunkt, og hvornår marken kontrolleres.

Periode hvor kontrollen gennemføres	Seneste såtidspunkt for efterafgrøder (Mindstekrav til dækning)			
	20. august	24. august	28. august	7. september
11. september til 14. september	15 %	0 %*	0 %*	0 %*
15. september til 20. september	20 %	5 %	0 %*	0 %*
21. september til 25. september	25 %	10 %	0 %*	0 %*
26. september til 1. oktober	30 %	15 %	5 %	0 %*
2. oktober til 6. oktober	35 %	20 %	10 %	0 %*
7. oktober til 20. oktober	40 %	25 %	15 %	10 %

* Der skal dog være synlige tegn på etablering af efterafgrøder i form af f.eks. udsæd eller fremspiring.

Konsekvensen af etablering efter 20. august

Efterafgrøder, der sås efter 20. august, får konsekvens afhængig af hvilke typer efterafgrøder, der er tale om.

MFO efterafgrøder

Må tidligst destrueres mindst 8 uger efter såning og tidligst d. 20. oktober. Se tabel 4.

Tabel 4 Tidligste destruktionsfrist for MFO-efterafgrøder, afhængig af etableringsdatoen.

Etablering af MFO-efterafgrøder	Destruktionsdato for MFO-efterafgrøder
21.-25. august	20. oktober
26. august	21. oktober
27. august	22. oktober
28. august	23. oktober
29. august	24. oktober
30. august	25. oktober
31. august	26. oktober
1. september	27. oktober
2. september	28. oktober
3. september	29. oktober
4. september	30. oktober
5. september	31. oktober
6. september	1. november
7. september	2. november

Pligtige, husdyr efterafgrøder samt målrettede efterafgrøder

Såning efter 20. august resulterer i nedsat kvælstofkvote i høståret 2022-2023. Jo senere der sås, jo mere nedsættes kvoten pr. ha, der er sået sent, se hvor meget i tabel 5.

Tabel 5 Nedsættelse af kvælstofkvoten i 2022-2023 i forbindelse med udskydelse af såtidspunktet for efterafgrøder. Kvotetrækket afhænger af hvor meget husdyrgødning, der er tildelt på bedriften i 2020/2021. Tallene for kvotereduktionen er igen i år rettet, da de er blevet sænket lidt igen til i år.

Etableringstidspunkt	Kvotetræk	
	< 80 kg N/ha i husdyrgødning	> 80 kg N/ha i husdyrgødning
21. – 24. august	9 kg N/ha	15 kg N/ha
25. – 28. august	17 kg N/ha	27 kg N/ha
29. august – 7. september	30 kg N/ha	48 kg N/ha

MFO græsudlæg

Høstes dæksæden efter 20. august, må græsudlægget tidligst destrueres d. 2. november, hvorimod det må destrueres fra d. 20. oktober, når dæksæden er høstet senest d. 20. august.

Sørg for tilstrækkelig udsædsmængde

Efterafgrøder sået senest 20. august skal have en dækning på mindst 15 % d. 11. september (se tabel 3). Efterafgrøder sået i disse dage skal altså i løbet af 22 dage kunne dække 15 % af jorden – dermed er det vigtigt at sørge for tilstrækkelig udsædsmængde og bruge arter, der fylder noget, se billede 1, hvor kornet fylder for lidt til at opfylde kravet.

En blanding kunne f.eks. være 10-12 kg olieræddike og 50 kg korn pr. ha. Kornet kommer ikke til at fylde ret meget, når

det sås nu, men til MFO efterafgrøder er det et krav, at efterafgrøderne skal bestå af en udsået blanding og at begge arter, der skal være godkendte, er at finde på hver m³. Dækningsgraden opfyldes derfor primært af olieræddiker.

Billede 1 Efterafgrøden blev etableret ved spredning og strigling efter høst ca. 18 august. Der var kun sået 25 kg vårbyg og 25 kg havre. Billedet er taget d. 9. oktober 2020, samme dag blev markens dækningsgrad underkendt ved kontrol, da de udsåede efterafgrøder ikke dækker nok (kravet er 40 %). Det er i stedet ukrudt der udgør det meste af dækningen (Foto: Niels Holmgaard, SAGRO).

Mulige alternativer

Der er også en række alternativer, der stadig kan tilmeldes for at opfylde kravene, hvis det ikke er muligt at få sået efterafgrøderne. Mulighederne afhænger af efterafgrødetyper.

Pligtige og husdyrefterafgrøder

Tidlig såning af vintersæd. 2 ha vintersæd sået senest d. 7. september erstatter en ha. efterafgrøder, hvis det indberettes senest 10. september.

Frøgræsstub der efterfølges af vårsæd

Pligtige efterafgrøder kan opspares, så måske har du overskud i "efterafgrødebanken", der kan dække for dette år. Spørg din planterådgiver om din beholdning.

Målrettede efterafgrøder

Samme muligheder som ved pligtige efterafgrøder, men de kan kun erstattes af arealer i samme ID15-område, og arealet skal flyttes i fællesskemaet og indsendes igen senest 10. september.

Desuden er der mulighed for at afmelde målrettede efterafgrøder og få kvote træk på hhv. 150 og 93 kg N/ha (ved brug af hhv. over eller under 80 kg N/ha i husdyrgødning.)

MFO efterafgrøder

Andre "frie" græsudlæg, der er udlagt i år, men senest d. 30. juni.

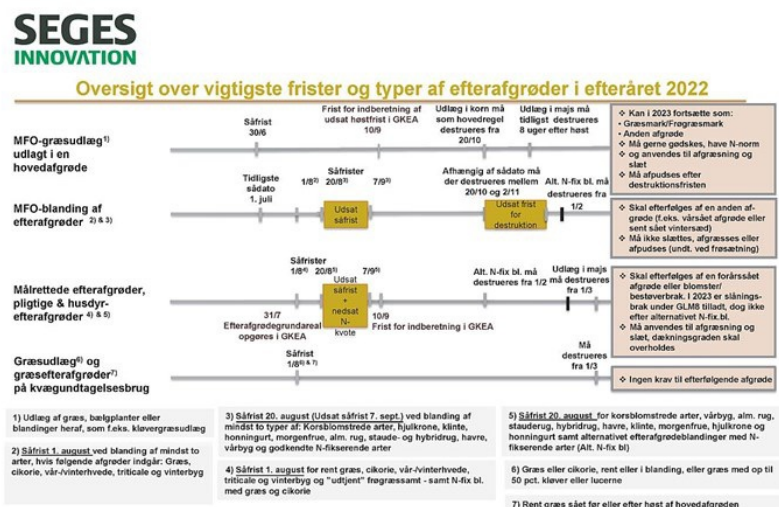
Giv din planterådgiver besked, når du har fået sået alle efterafgrøder

Rettelserne mht. hvor og hvornår efterafgrøderne er sået, og eventuel udskudt høst af dæksæd på MFO-græsudlæg skal meldes ind senest d. 10. september. Din planterådgiver vil dog gerne vide det tidligere, men først når alle rettelse er på plads og alle efterafgrøder er sået, så der kun skal laves rettelse én gang.

Husk, at så længe du ikke har fået besked om kontrol på din bedrift, kan du nå trække dine efterafgrøder ud af ansøgningen eller GKEA, og derved mindske konsekvensen ved en kontrol.

Oversigt over frister for efterafgrøder

På billede 2 kan du se en oversigt over frister for etablering af de forskellige efterafgrøder og hvornår de må destrueres igen.

Figur 1 Oversigt over vigtigste frister og typer af efterafgrøder i efteråret 2022. Kilde SEGES

PRÆCISION

Krav om brug af akkrediteret laboratorium ved præcisionslandbrug

Af planterådgiver Henrik Otto Clement

Kravet om brug af akkrediteret laboratorium, til bestemmelse af indholdet af kvælstof i husdyrgødning og anden organisk gødning ved udførelse af præcisionslandbrug som alternativ til efterafgrøder, gælder fra 1. august 2022 (planperioden 2022/23). Det vil sige, at der skal bruges akkrediteret laboratorium til analyserne, hvis der tilføres husdyrgødning til vinterrapsen allerede her i efteråret 2022.

Ved brug af biogasgylle fra et fællesanlæg, er det muligt at anvende værdierne, som biogasanlægget melder ud.

Vi omtalte emnet først på året, men da kravet kom midt i planperioden 2022, blev det udskudt til starten af planperioden 2022-2023, altså her fra 1. august. Du kan læse mere i TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 1.